

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

16 Vtrùm is, qui pignus ab alio habet, si fructus ex eo perceperit, teneatur
eos in sortem putare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

ante condemnationem. Lopez l. 1. de contract. c. 31. & l. 2. c. 34. Victoria, vt refert Lopez; insinuat Nauarr. c. 23. n. 68. eandem tenet noster Sanchez l. 1. de Matr. disp. 37. & dicit multos neotericos doctissimos ita sentire. Ratio est; quia illa videtur esse mens contrahentium & pœnam apponentium; nisi aliad exprimant. idè enim apponunt pœnam, vt cogant secum contrahentem ad seruandam fidem; & vt ius habeant compellendi ad eius solutionem, si sefellerit. confirmatur, quia cum pœna sit contra voluntatem; eius conditio naturalis postulat, vt non sit debita solutio, nisi quis cogatur. hæc tamen ratio non omnino conuincit: quia quod ex pacto debetur, non requirit sententiam Iudicis. Itaque verius puto spectandam consuetudinem; quæ nisi requirat condemnationem Iudicis, credo teneri ante sententiam, ad solam partis requisitionem. In dubio tamen de consuetudine, censeo alteram sententiam probabilem.

DUBITATIO XVI.

Utrum is qui pignus ab alio habet, si fructus ex eo perceperit, teneatur eos in sortem putare.

137 **D**ico Primò, Si pignus creditori datum sit tantummodò in securitatem debitorum, tenetur creditor fructus ex eo perceptos in sortem computare; nisi ratione lucri cessantis, damni emergentis, vel periculi sortis, vel pœnæ conuentionalis, (iuxta eà quæ supra diximus) vel ratione expensarum in pignore custodiendo factarum, possit eos retinere. est communis sententia DD. & aperte colligitur ex cap. 1. & 2. de vsuris. ratio est; quia nullum ius habet ad fructus illos ratione mutui. vnde etiam si agrum sterilem, quem mutuator non colebat, acceperit in pignus; si sua diligentia inde fructus collegerit, tenetur eos, deductis expensis in colendo factis, referre in sortem, vt rectè Nauarrus cap. 17. nu. 216. contra Sotum: quia fructus hoc ipso, quo nascuntur ex re alterius, pertinent ad dominum illius rei. vide supra c. 12. dub. 17. Quod si quis veller accipere fructus rei quæ in pignus offertur, & nihilominus postea recipere sortem; debet illam rem emere cum pacto de retrouendendo. tunc enim possit percipere fructus, donec venditor rem suam redimeret; vt rectè Caietanus q. 78. art. 2. circa resp. D. Thomæ ad sextum. nam tempore illo medio res ipsius esset, & rei periculum; vnde etiam fructus. possit autem hæc emptio fieri etiam post contractum mutui & pignoris, si vtriusque consensu rescisso contractum mutui, iniretur contractus emptionis cum pacto de retrouendendo; de quo infra cap. 21.

138 *Quomodo possint fructus pignoris percipi.*

139 **D**uo exceptiones, in feudo, & in emphyteuta. Posterior est, si emphyteuta oppigneret domi-

Duo exceptiones, in feudo, & in emphyteuta.

no directo rem emphyteuticam: tunc enim dominus directus, etiam si laicus sit, potest fructus rei illius percipere. ratio horum est, quia contractus feudi & emphyteutis habent tacitas quasdam conditiones, cum quibus semper censentur celebrari, nisi contrarium exprimat. inter has vna est; vt si dentur in pignus domino directo, possit ipse percipere eorum fructus, forte non imminuta; idque ne res apud dominum directum existens fructificet alteri, quod non videtur consonum rationi. Ex similibus tacitis conditionibus fit, vt feudum in multis casibus reuertatur ad dominum directum, vt docet Siluester v. Feudum. num. 17.

140 Requiritur tamen tres conditiones vt dominus possit fructus istos percipere. Primò, Vt non exigat obsequium vel pensionem solitam. Secundò, Vt non percipiat eos, quos res producit; qua parte est melior effecta per industriam emphyteutæ. Tertio, Vt feudum vel emphyteutis non sit comparata magna pecuniæ summa, vel magnis obsequiis antecedentibus; sed bona ex parte gratis concessa; aliàs iniquum esset pactum illud de fructibus horum (cum oppignerata hæc domino directo fuerint) percipiendis. vide Siluestrum supra num. 29. & 30. Nauarr. & Gabrielem supra.

141 **D**ico Secundò, Si pignus datum sit non solum ad debiti securitatem, sed etiam vt creditor interim eo fruatur, loco rei debite; tunc non tenetur eos in sortem conferre. Hoc modo intelligendum est caput Salubriter, de vsuris, vt rectè ostendit Molina disp. 321. & colligitur ex Caietano loco cit. sic enim ait Innocentius III. illo cap. *Sanè generum, ad fructus possessionum, que sibi à socio sunt pro numerata dote pignori obligata, computandos in sortem non credimus compellendum, cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad onera matrimonij supportanda.* q. d. idè fructus talis pignoris non sunt computandi in sortem (in diminutionem dotis;) quia tale pignus non consuevit dari vt dos minuatur; cum fructus dotis integræ frequenter non sufficiant oneribus matrimonij sustentandis; in quem tamen finem dos datur. non ergo mens loceri est, vt ratione horum fructuum dos minuatur; sed vt gener fruatur illis, donec ei dos representata fuerit. hæc videtur esse mens Pontificis: non enim intendit aliquid statuere præter Ius commune, aut aliquod priuilegium concedere genero ratione onerum matrimonij in pignore dotis, quod ex conditione contractus non habeat; (vt ex ipso modo loquendi satis patet) sed tantum explicat, generum non teneri, supposita consuetudine, quæ passim viget.

Cap. Salubriter, de vsuris.

Hinc sequitur. Primò, Generum hos fructus posse seruire, etiam si ex dilatione dotis nullum ei lucrum cesser; quia non conceduntur hi fructus ratione lucri cessantis: (vt plerique DD. putant, teste Couarr. l. 3. variat. cap. 1. num. 3.) sed vt onera matrimonij, donec dos soluatur, sustententur; nisi de contraria soceri intentione constet. Idem dicendum, etiam si is qui dedit dotem, sit extraneus.

142 *Non requiritur vt genero lucrum cesset.*

Secundò, Si constet soceram pignus non dedisse, nisi in securitatem dotis, non potest gener fructus retinere, nisi ratione lucri cessantis: (vt si socer sit in mora, non soluens tempore constituto;) ratio est, quia tunc isti fructus pertinent ad socerum; neque genero alia ratione sunt debiti,

Potest lege
statui, ut
percipiat
fructus pi-
gnoris.

vt suppono. Vnde gener in hoc casu non potest obligare focerum, vt solet ei illos fructus concedat, aut vt nouum contractum, quo illos possit percipere donec dos soluatur, secum inuat. Posset tamen lege constitui, vt etiam in hoc casu gener ad onera matrimonij sustinenda possit percipere fructus pignoris, donec dos soluatur: imò vt possit petere à socero pensionem annuam, donec dotem soluerit; idque non tantum ratione interesse, sed etiam tamquam pretium onerum matrimonij. hoc enim æquitati est consentaneum, & pertinet ad Reipubl. bonam ordinationem & tranquillitatem.

143 Tertiò sequitur, Viduam non posse soluto matrimonio percipere fructus pignoris, ei pro securitate dotis assignati; nisi ratione lucri cessantis vel damni emergentis; quia tale pignus non solet dari nisi ad securitatem. Contrarium tamen tenent multi DD. Bañes q. 78. a. 2. sub finem. Petrus Arragon. ibidem, Lopez, & quidam alij. vnde sententia illa non est improbabilis. Sed puto spectandam consuetudinem, vel mentem oppignerantis.

DUBITATIO XVII.

Vtrum licitum semper sit in mutuo pacisci, ut res restituatur in eadem mensura, etiamsi pretium eius, tempore restitutionis creuerit.

VT si mutues mihi 10. modios tritici, valentes nunc 20. aureis, Vtrum possis exigere totidem modios, etiamsi pretium crescat ad 25. aureos.

144 Sotus lib. 6. q. 1. artic. 2. putat in mutuo semper posse exigi eandem mensuram, seu idem pondus rerum. ratio ipsius est, quia in mutuo spectatur proportio seu æqualitas corporum, quæ permittantur, non pretiorum. si enim pretiorum æqualitas spectaretur, esset potius emptio & venditio, quam mutuum. Sed vtendum distinctione. vnde

145 Si dubium
an plus
minorisve
valeat.

Dico Primò, Si sit dubium vtrum res tempore restitutionis valebit plus an minoris, potest mutuator exigere parem mensuram rei æquè in se bona, eamque suo tempore accipere, etiamsi interim pretium eius valde creuerit. Ratio est, quia tunc par est vtriusque conditio, sicut enim mutuator potest lucrari, ita & amittere. vnde si lucretur, non prouenit id ex obligatione mutui; (quasi illud lucrum supra sortem exigatur ex pacto) sed per accidens, & casu fortuito, eò quòd res tempore redditionis facta sit maioris æstimationis. In casu vera est sententia Soti.

146 Si certum
valituram
minoris.

Dico Secundò, Si certum sit, vel saltem probabile, rem valituram minoris, potest mutuator maiorem quam dederit mensuram exigere, (prout id magis vel minus certum fuerit) vt fiat æqualitas, idque siue rem illam esset nunc venditurus aut in familia consumpturus, siue seruaturus. Probat; quia qui dat mutuum, potest spectare in re sua non solum naturalem bonitatem, sed etiam pretium; & exigere vt restituatur æquale non solum bonitate, sed etiam pretio. si enim in omnibus alijs contractibus potest exigere æquale in pretio; cur non etiam in mutuo? ergo si tibi mutuo 10. modios dum valent 25. aureis, possum pacisci, vt re-

stituas mihi 12. modios & dimidium, si tempore restitutionis singuli modij non valebunt nisi duobus aureis; quia illi duodecim cum dimidio æquales erunt æstimatione meis decem.

Dico, Si tempore restitutionis non valebunt nisi duobus; quia non possum te obligare, vt ad illud tempus differas restitutionem; possum tamen obligare vt non differas vltra certum terminum, & intra illum soluas, ea mensura, quæ adæquet pretium mensuræ, quam tibi nunc trado.

Dices, Iste contractus non est mutui, sed venditionis frumenti tui & emptionis alterius: nam implicite exigis pretium frumenti tui, (quod est 25. aureorum) & emis frumentum alterius, tibi suo tempore reddendum.

Sed contra, Si esset contractus emptionis & venditionis, non possem exigere vt reddas mihi rem eiusdem speciei. si enim pretium frumenti mei est 25. aureorum, debeo illo in venditione esse contentus: nec possum vterius obligare emptorem vt vendat mihi vicissim frumentum vsque ad illam summam, pretio tempore traditionis currente: hæc enim obligatio exigeretur supra iustum pretium. Est igitur formalis contractus mutui, etsi implicite venditionem & emptionem contineat.

Dices, Si rem illam eras seruaturus in illud vsque tempus, quo minoris erat valitura, non censebitur tibi plus nunc valere, quam tunc valebit: ergo non potes nunc pro ea amplius exigere, quam tunc valebit. Quidam concedunt totum.

Sed neganda est consequentia; quia etsi toto eo tempore, quo manebas in proposito illam seruandi, non plus valeret; tamen hoc ipso, quo mutasti illud propositum, statuendo illam nunc alienare per mutuum, potes illam æstimare secundum præsentem valorem, quem modò habet, ac proinde huic æquale exigere.

Petes, Quid si in contractu non fuerit conuentum de restituenda maiore mensura, vel de exæquando pretio, sed tantum de restituendo mutuo; tenebiturne mutuarius postea, cum pretium decreuerit, maiorem mensuram restituere? Petrus Nauarra l. 3. c. 2. n. 252. & sequentibus putat eum teneri. Primò, Quia alioquin non seruatur æqualitas pretiorum, quæ in ceteris omnibus permutationibus seruari solet. Secundò, Si mutuo tibi 100. aureos dum singuli valent 12. regalibus, & postea decrescat pretium eorum vsque ad 11. non satisfacis si mihi restituas idem pondus auri; sed maius dare debes: ergo similiter in alijs, vbi materia distinguitur à pretio. Hæc sententia est probabilis.

Contraria tamen videtur vsu recepta: quam tenet Sotus supra. ratio est; quia in mutuo ita vsu receptum est, vt mutuarius non censetur obligatus, nisi ad reddendam rem similem specie, & parem bonitate & mensura; nisi ratione mutationis pretij aliter sit conuentum. hæc enim est conditio puri mutui, cui nulla implicite miscetur emptio aut venditio.

Ad Primum responderi potest, In mutuo nudo non spectari æqualitatem pretiorum, sed bonitatis naturalis & mensuræ, quamuis si mutuanus velit, possit etiam habere rationem pretij: sed si non fecit, sibi imputet.

Ad Secundum: Alia est ratio nummorum, alia frumenti & rerum similibus. in nummis enim

147

148 Non refert, quòd eam non eras seruaturus.

149 Si non est conuentum de maiore mensura.

150 Non tenetur reddere maiorem.

151

non